

Når babyer blir handelsvare

Jon Kvalbein, Verdens Gang 3. januar, 2010.

Å bygge en baby er nå relativt enkelt. I New York Times (12/12) beskriver Stephanie Saul hvordan det barnløse ekteparet Amy og Scott Kehoe fikk tvillinger via internett. Først plukket fru Kehoe ut en eggdonor, en medisinerstudent ved et universitet i Michigan. Fra web-siden til California Cryobank valgte hun en anonym sædgiver, en atletisk mann med gode skolekarakterer. På www.surromomsonline.com fant hun en villig surrogatmor. Til slutt betalte hun en fertilitetsklinikk (IVF Michigan) for å befrukte egget og få det på plass i surrogatmoren. Den 28. juli 2009 ble tvillingene Ethan og Bridget født. Et fornøyd ektepar kunne ta de konstruerte barna med seg hjem.

En måned senere måtte ekteparet gi barna fra seg til surrogatmoren Laschell Baker. Hun hadde gått rettens vei for å få barna tilbake fordi fru Kehoe tidligere hadde vært til behandling for en mental sykdom. Og hun fikk medhold. Baker har fire egne barn fra før. Nå har hun og hennes mann fått foreldreansvar også for tvillingene. De har fått nye navn. En gang i fremtiden vil hun fortelle dem om hvordan de er blitt til. Disse tvillingene er for øvrig Bakers barn nr. 8 og 9. Hun har levert tre surrogatbabyer før, som bor hos de parene som skulle ha dem.

Fru Kehoe anklager fru Baker for å ha brutt avtalen og stjålet barna. Hun er også bitter på statens lovverk. I Michigan, der tvillingene ble født, er bruk av surrogatmor ikke legalisert. Dette gir surrogatmoren en fordel dersom hun gjør krav på barnet. Men fru Kehoe har enda ikke har gitt opp å få barn via surrogatmor. Nedfrosset på nitrogentank hos IVF Michigan har hun 20 embryoer, laget av egg og sæd som hun har kjøpt.

I Union City, New Jersey, bor to fire år gamle tvillingjenter i uvisshet. De har allerede bodd i to forskjellige fosterhjem. Mr. Stephen Melinger, en 62 år gammel enslig mann, hadde kjøpt dem via en agent i Indiana. To ganger har barnevernet tatt jentene fra mannen etter anklager om barnemishandling. Den rettslige siden av saken er enda ikke ferdigbehandlet.

I et annet tilfelle i New Jersey hadde en kvinne sagt ja til å være surrogatmor for sin bror, som levde i homofilt partnerskap med en mann som gav sæd. De tre er nå i innbyrdes krig om retten til de to treårige tvillingjentene. Kvinnen søker om foreldreretten og hevder at hun er barnas mor, selv om hun ikke bidro med egg.

I USA blir ca 750 barn født av surrogatmødre hvert år. Ofte er det fertilitetsleger som står for avtalene og får betalt for dette. Noen klinikker følger faste retningslinjer, andre ikke. Surrogatbarna kan derfor havne i uante konflikter. Et voksende barnemarked reiser plagsomme etiske spørsmål. I USA averterer omkring 100 agenter sine tjenester for å skaffe surrogatmødre. En vanlig pris er mellom \$ 80 000 og \$ 120 000. George J. Annas, bioetiker ved Boston University, sier: Hovedproblemet med kommersialiseringen er at barn blir betraktet som handelsvare.